

Խաղտեաց իշխան ու զօրավար՝ Միքայէլի շինած՝ և Սամաթիոյ՝ վանքը. վերոյիշեալ իրենիտէնը կրկին ղրկուեցաւ թագաւորէն՝ որպէսզի Ապուղանքմի կամ Թուռնիկ պատըրկի գաւառը ընդունի. միւս կողմէ Տաւռնեցոյն որդիները՝ կամ հանգուցելոյն հօրեղբորորդիները խնդրեցին Ուլնուտը առնուլ՝ և իրենց հօրեղբորորդոյն գաւառը իրենց տալ. որովհետեւ ապրիլ պիտի չըկարենան, եթէ կայսրը՝ իրենց հօրեղբորորդոյն գաւառը գրաւէ. թագաւորը անտալով իր բնական բարութեան՝ խնդրեցը կատարեց և Ապուղանքմի՝ իրենց հօրեղբորորդոյն գաւառը իրենց տալով ընդունեցաւ Ուլնուտը իր բոլոր շրջակայով:

Տարօն գաւառը երկու մասի բաժնուած էր. մէկուն կը տիրէին Գրիգորիկ մագիստրոսի որդիները, միւսին՝ անոնց հօրեղբորդիները, — Ապուղանքմի ժառանգները:

Պերփեռուժէնի գծած այս պատկերին մէջ կը ներկայանան մեզի հայ իշխաններու ընտանեկան յարաբերութիւնները՝ որոնց մասին այնքան քիչ տեղեկութիւն կ'աւանդէ Հայոց Պատմութիւնը՝ ընդհանրապէս հանդիսաւոր ու թագաւորներով զբաղած՝ ինչպէս ամէն հարազատ ողբերգութիւն: Հայկական հոգեբանութեան էջ մ'է ան, անբուժելի նախանձ ազգակիցներու դէմ, ի վերջոյ դիմում դէպի օտար՝ իրարմէ ազատելու համար. եթէ ծագումն հնութիւնը կարող ըլլար նաև արտերը ազնուականացնել՝ ազգային բարքերէն շատեր այս պատուոյն արժանի պիտի ըլլային: Առանց ո՛ր և է ճիգի օտար կայսր մը կը տիրանայ հայ հողին, բաւական էր ազատութեան մէջ թողուլ անոնց իշխողները: Մեզ կը վերաբերի արդիւնքը՝ զոր ընդհանրապէս կ'ընծայենք օտար աշխարհակալներու. Բայց եթէ պատկե-

րին մէջ գծուած տեսարանը տխուր է՝ նկարիչը իր անձնաւորութեամբ կը մեղմացնէ անոր տպաւորութիւնը. հայ ծագումով այդ մարդը, զբաղէտը, Այսպէս միանգամայն կ'անցնին առջևինս ցեղի թերութիւնները, իր մեծ յատկութիւնները, Ստուերներու ետե՛ լուսաւոր հորիզոնը՝:

Հ. Կ. Տ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՆՆԱՎ ՏՈՒՆՍ

(Անէմիքա քոլն)

Հեռաւոր տուն վաղեմի,
Բաց՝ ազատ այն մարգին վրայ,
Չոր գերդ մանեակ մը թըրթըռուն կը զըրկէր
Գեաակը չուրջ, որուն մէջ
Կը ցոլային թուխ արձաններ՝ մամռապատ
Խարիսխներով. և ցանկէն ներս՝ փետրաւոր
Երգչներու բարեբաստիկ արթունք՝
Տունկերը թաւ հինաւուրց,
Ամայացած կանաչաւտ դարաստան,
Իմ երազող հոգիս՝
Դիւթանքներու, հրաւէրներու պարգեւիչ.

Վաղեմի տուն, չես գիտեր
Թէ որմերուդ միջեւ զուն
Գեղածիծաղ գարուններու յրճան չող,
Ի՛նչքան փայլակ ծրարեցիր.
Նախկին ուսումն, առաջին սէրն, առաջին
Վիշտի, ու գանձերը յուռթի՝
Ճոխ յոյսերուն՝ անմահական կոյսերուն,
Ոստի ամէն արցունքի,
Գերազոյն՝ վեհ գեղոյ օրհնեալ քիմեոներ,
Որ ըզքեզ, ո՞վ հեռաւոր տուն վաղեմի
Կը պընէին ծաղիկներով, աստղերով,
Կը պընէին թեւերով:

Եթէ երբեք տօնական օր մը լըտեմ
Տըզոց ճիչերն ու ծիծաղ,
Կամ սոխակին դայլայիկները՝ գիչերն.
Եթէ անուշ, քօզաւոր, յամըր հովիկն
Ինձ ծառերու բերէ բոյրն
Եւ զանգակին կամ զանշիւնն,
Ինչպէս որ այն իրկուններն,
Փախած՝ բեկբեկ ժամերը ինձ կը դառնան
Կ'արթըննայ մէջը կենդանի յիշատակն
Իմ առաջին բնակութեանս,
Եւ, հեռաւոր հին օճակ,
Քեզ կը խորհիմ, քեզ կու լամ, քեզ կը դառնամ
Թարգմ. Հ. Ա. ՂԱԶԱՐՅԱՆ

Վիկտորիա Ալեքանդր

1. Լատին commerciarus «պրոտոսպատար» տիպոսները կը կրէր Միքայէլ:

2. Փսոմաթիա՝ Պերփեռուժէնի ժամանակ:

3. Յարջորդ գլուխը կը նուիրէ Պերփեռուժէն Արարատ նահանգին: